

4. Pálení purpury a františků

Pokud toužíte prožít pravé staročeské Vánoce a zároveň si doma vytvořit pohodovou atmosféru a teplo domova, věřte, že purpura a františek jsou tou nejlepší volbou.

Dříve patřilo pálení purpury a františků k základním tradicím, bez kterých se žádné Vánoce neobešly.

Purpura je vlastně aromatická směs koření, voňavých bylinek a často i dřevěných smolných pilin nebo třísek. Původně se využívala při pohanských magických obřadech Keltů, Slovanů a Germánů.

Patří do ní např. levandule, máta, muškátový oříšek, meduňka, mateřídouška, tymián, majoránka, šalvěj, rozmarýn, kmín, anýz, fenykl, oregano, květy růží, heřmánku, suché květy různých rostlin, např. růží, měsíčku či chrpy, jehličí, listy maliníku, jahodníku, ostružiníku či borůvky. Většinou nechybí ani skořice a hřebíček, vhodná je i trocha jehličí. Fantazii se meze nekladou, na trhu tak seženete více druhů směsí.

Podobné vůně pocházejí z dob Keltů, kteří pálili na ohni voňavé jehličí.

Purpura se o Vánocích klade na rozpálenou plotnu, aromatická směs se tak vlastně nasucho praží. Z koření, dřevěných pilin i třísek a z vonných bylinek se přitom odpařuje aromatická vůně či kouř.

Nejlepší je pálit purpuru na plátu kamen, což ale dnes téměř není možné, proto se nabízí varianta litinové či sklokeramické plotýnky (s použitím alobalu). Místnost ale krásně provoní i purpura položená na topení.

Tradice pálení vonných františků pochází z česko-německého pohraničí, a to především z Krušnohoří. Je stará tři sta let, ovšem obliba vůně kadidla sahá mnohem hlouběji. Kdysi dávno se s jeho pomocí vykuřovaly a očišťovaly příbytky na přelomu starého a nového roku. Vůně kadidla, která je pro františky typická, se tak přenesla z chrámů i do rodinných příbytků. Kadidlo neboli olibanum bylo jedním z darů, které přinesli tři králové nebo spíše mudrci právě narozenému Ježíškovi. A to mělo jistě svůj význam.

Nad svíčkou nebo zapalovačem přidržte špičku františka v plameni po dobu 15–20 sekund. Pomalu s ním v plameni otáčejte, aby došlo k rovnoměrnému zapálení vnějšího okraje. Po vytažení z plamene je dobré ho ještě mírně rozfoukat.

František obvykle obsahuje pálené dřevěné uhlí, které se namele, přidává se k němu i kadidlo (olibanum) – pryskyřice z kadidlovníku pravého (*Boswellia sacra*), které dodává hořícímu františku známou vůni.

Purpuru jistě všichni dobře znáte ze známé písničky. Tak si ji pojďte zazpívat.

Purpura

Tiše a ochotně purpura na plotně
voní, stále voní,
nikdo si nevšímá, že život mění se v dým.
Snad jenom v podkroví básnici bláhoví
pro ni slzy roní,
hrany ji odzvoní rampouchem křišťálovým.
Slunce se vynoří, hned však se k pohoří skloní,
rychle skloní,
a pak se dostaví dlouhá a pokojná noc.

Pokud se už nemůžete dočkat Štědrého dne a chcete si to nekonečné čekání zkrátit něčím kreativním a navíc voňavým, máme pro vás návod, jak si purpuru vyrobit doma. Tak pojďte na to. ☺

Základem každé purpury by měly být vždy voňavé bylinky a koření, které se pojí s vánočními svátky. Nejčastěji se z bylinek využívá máta, meduňka, majoránka, mateřídouška, šalvěj, levandule, rozmarýn, tymián, dobromysl, květy růží, heřmánek či měsíček. Z koření lze uplatnit například hřebíček, skořici, anýz, jalovec, badyán, muškátový oříšek nebo fenykl. Ve skutečnosti však záleží jen na vás, které vonné ingredience si zvolíte. Díky tomu si provoníte domácnost svou originální směsí.

Nejprve si přichystejte zvolené sušené bylinky a koření. Není moc vhodné používat kousky sušeného ovoce, protože jsou plné cukru a ve výsledku by se mohly připalovat, a tudíž i zapáchat. Veškeré ingredience řádně rozdrťte nebo rozmixujte a vložte je do těsně uzavíratelné nádoby. Následně přidejte pár kapek oblíbeného éterického oleje.

Kdysi se purpura házela na pláty rozpálených kamen, které má doma dnes už jen málokdo. Bylinky však můžete použít i na sklokeramické desce nebo na železném plátu běžného sporáku, pokud je rozpálíte na velmi nízký stupeň. Není od věci dát pod bylinky kousek alobalu. Stejně tak můžete bylinky rozvonět v aromatické lampě nebo na radiátoru. Působením tepla se aromatické látky mnohem lépe uvolní do vzduchu.

Tak co, už cítíte tu vůni? ☺